

BESLUT

2018-04-01

Dnr: 18/03785

SAKEN

Dokument utifrån: Kraftmätningen, SVT2, 2018-10-21, program om USA:s president; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Programmet frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

PROGRAMMET

Programmet var en amerikansk dokumentär från år 2018. Den handlade om att en särskild utredare under ett års tid granskat USA:s president och hans närmaste krets. Syftet med utredarens granskning var att ta reda på om presidentvalskampanjen år 2016 genomfördes med rysk inblandning eller inte. I programmet medverkade USA:s president som bland annat sa att han ansåg att den särskilda utredaren bedrev en häxjakt mot honom. Vidare redogjorde dokumentären för när presidenten sparkade chefen för FBI och vilka reaktionerna blev på det beslutet. I dokumentären medverkade före detta anställda inom CIA och FBI, jurister, politiker, politiska rådgivare till presidenten och ansvariga för presidentens presidentvalskampanj år 2016 samt en rad olika journalister och författare som följt den särskilda utredarens granskning på olika sätt. Dokumentären hade en svensk berättarröst.

ANMÄLNINGARNA

En anmälare anser att dokumentären var en medveten svartmålning av den sittande presidenten och republikanerna, ett beställningsjobb av vänsterradikaler i Europa som stödjer sig på framför allt de amerikanska demokraterna och dem närmstående nyhetskanaler och tidningar. Den ensidiga bilden av USA:s president i svenska massmedier och då inte minst i de nationella tv-kanalerna gör att förhållandet mellan USA och Sverige hotas och potentiellt kan komma att skadas avsevärt.

En annan anmälare anser att det saknades en upplysning om att dokumentären var en partsinlaga producerad av den nuvarande presidentens motståndare. I programmet förekom en mycket känd reporter som genom sina kommentarer knöt ihop filmklippen lika enögt som de övrigas inlägg. Enligt anmälaren skulle detta kunna röra sig om en propagandafilm producerad av det demokratiska partiet, relevant inför kommande mellanårsval. Det skulle även förklara den kraftiga vinklingen, ensidigt utelämnande av information, osanningar, överdrifter, demonisering av motståndaren och med den tydliga målsättningen att framställa den sittande president i så dålig dager som möjligt.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anför i huvudsak följande.

De som uttalade sig i dokumentären var en rad vitt skilda personer från en mängd olika yrkeskategorier med olika spetskompetens. Det de hade gemensamt var att de har djup kunskap om den politiska händelseutvecklingen i USA de senaste åren och om USA:s presidents ämbetsmannautövning. Med i dokumentären var även fyra av presidentens tidigare rådgivare och ansvariga för hans valkampanj inför presidentvalet år 2016. Även citat och Twitter-inlägg från presidenten fanns med på en rad olika ställen i dokumentären.

Den svenska reporterns speakertext var en direktöversättning från det amerikanska originalet som knöt samman de olika delarna av dokumentären och redovisade händelseutvecklingen. SVT anser inte att reporterns kommentarer var partiska utan var en följd av vad de olika intervjupersonerna sagt innan i kombination med presidentens sätt att uttrycka sig i sina så kallad tweets.

I dokumentären redogjordes för olika turer i händelseutvecklingen kring utredningen av USA:s presidentvalskampanj. Detta anser SVT inte vara varken partiskt eller osakligt utan ett av SVT:s uppdrag enligt sändningstillståndet.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag. Det är tillåtet att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt, men i så fall bör detta klart framgå av programmet eller programpresentationen.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Dessa skyldigheter innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att det aktuella programmet handlade om att en särskild utredare under ett års tid granskat USA:s president och hans närmaste krets. Syftet med utredarens granskning var att ta reda på om presidentvalskampanjen år 2016 genomfördes med rysk inblandning eller inte. Enligt nämndens mening ligger ett granskande program av detta slag väl i linje med SVT:s granskningskyldighet enligt sändningstillståndet. Programmet strider därför inte mot kravet på opartiskhet i detta avseende. Nämnden anser inte heller att vad anmälarna anfört om dokumentärens framställning i övrigt medför att programmet strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Malin Bonthron, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Malin Bergström, Bo-Erik Gyberg, Pia Rehnquist och Kristina Åberg efter föredragning av Rasmus Gedda.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Rasmus Gedda